

ที่ นร ๑๑๑๗/ ๑๙๕๐

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

สืบเนื่องจาก สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดพันธกิจหลักเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อดำเนินงานไปสู่การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๕ โดยสภาที่ปรึกษาเห็นว่า การดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน ได้มีส่วนสำคัญในการเพิ่มศักยภาพสร้างโอกาสและรายได้ของคนยากจนอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง และเนื่องจากปัญหาความยากจนเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและมีความสัมพันธ์กับกระแสสังคม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมอบหมายให้คณะทำงานสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ของสภาที่ปรึกษา ดำเนินการประเมินสังเคราะห์ผลจากการศึกษาวิจัยและองค์ความรู้จากเครือข่ายภาคีการพัฒนาภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน และเครือข่ายวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการปัญหาและข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนของสังคม จัดทำ ความเห็นและข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

สภาที่ปรึกษา ในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ได้พิจารณาแนวทางการแก้ไข ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ เห็นชอบให้จัดทำ ความเห็นและข้อเสนอแนะทางการแก้ไข ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้เสนอต่อรัฐบาล เพื่อพิจารณาไปสู่การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๕ ต่อไป สรุปดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

๑. สถานการณ์และแนวโน้ม

การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ได้ทำให้คนยากจนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม และได้รับประโยชน์จาก แผนงานโครงการลงทุนในด้านต่างๆ ของภาครัฐ ยกกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ที่ผ่านมายังไม่มีกลไกกลางที่มีบทบาทหน้าที่ โดยตรง การดำเนินงานแก้ปัญหามาแบบแยกส่วน ซ้ำซ้อน และสิ้นเปลืองงบประมาณ ขณะที่กระแสการโลกาภิวัตน์ได้ ก่อให้เกิดความตระหนักจากภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในเรื่องการมีส่วนร่วม ดังนั้น การดำเนินนโยบายสาธารณะ ดังกล่าวในระยะข้างหน้า จึงควรให้ความสำคัญกับกลไกการบริหารจัดการที่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงาน อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๒. ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

๒.๑ สร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากและจัดระบบการบริการสังคมให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๑ เสริมสร้างศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของคนยากจนควบคู่กับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ให้ความสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการเปิดเวทีประชาคม ท้องถิ่น จัดตั้งศูนย์ข้อมูลให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เพิ่มพูนทักษะและโอกาสในการประกอบอาชีพ รวมทั้งส่งเสริม การถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้านและยกย่องเพื่อเป็นแบบอย่าง

๒.๑.๒ สร้างระบบคุ้มครองทางสังคม เพิ่มภูมิคุ้มกันความเสี่ยงและจัดระบบสวัสดิการต่างๆ ให้สอดคล้อง กับปัญหาของคนยากจน มุ่งเน้นให้มีการดำเนินมาตรการ แผนงาน / โครงการบริการทางสังคมในระดับพื้นที่ แก่คนยากจนอย่างทั่วถึง ดำเนินงานโครงการประกันสุขภาพถ้วนหน้าอย่างต่อเนื่องให้ทั่วถึง จัดหลักสูตรและ

การฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับกลุ่มยากจนเป้าหมาย สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน และสร้างหลักประกันสังคมให้แก่กลุ่มคนยากจนในระดับต่างๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง อาทิ ผู้ด้อยโอกาส คนพิการทุพพลภาพ และคนชรา เป็นต้น

๒.๑.๓ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นควบคู่กับส่งเสริมเศรษฐกิจมหภาค เพื่อสร้างงานและรายได้ให้แก่คนยากจน โดยดำเนินงานสนองกระแสพระราชดำริส “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง พัฒนาสังคมเกษตรกรยากจนไปสู่สังคมการเรียนรู้ ฟึ่งตนเองได้ สร้างความเข้มแข็งกระบวนการผลิตต่อเชื่อมกับระบบตลาด และการเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการสมัยใหม่ในภาคการเกษตร ส่งเสริมระบบและขบวนการสหกรณ์ การจัดหาแหล่งทุนปลอดดอกเบี้ยหรือกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และเร่งรัดแก้ไขปัญหาผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีที่มีต่อภาคเกษตรกรรม

๒.๑.๔ พัฒนาระบบคุ้มครองทางการเมือง โดยมุ่งการรณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนร่วมกัน ส่งเสริมบทบาทของภาคีการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็ง โดยจัดตั้งองค์กรภาคชุมชนและประชาคม มีกฎระเบียบข้อบังคับรองรับ รวมทั้งประสานเครือข่ายองค์กร และสถาบันภาคธุรกิจ ส่งเสริมเศรษฐกิจมหภาคเพื่อชุมชน ในด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญา การจัดการ เงินทุน และการตลาด โดยภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นให้ความสำคัญต่อการดำเนินมาตรการ แผนงาน /โครงการด้านต่างๆ ในระดับพื้นที่อย่างจริงจัง และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ การปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน

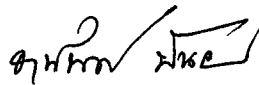
เร่งดำเนินการปฏิรูปกฎหมายให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเร่งรัดผลักดันร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พ.ศ... ร่างพระราชบัญญัติรับฟังความคิดเห็นของชุมชน พ.ศ... ร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ... และ ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ...

๒.๓ จัดตั้งองค์กรประสานงานเชิงยุทธศาสตร์

จัดตั้งองค์กรประสานงานเชิงยุทธศาสตร์ ภายใต้การกำกับของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน (ศตจ.) เป็นกลไกกลางที่มีลักษณะการดำเนินงานเฉพาะกิจขนาดเล็ก มีความคล่องตัวในการทำงาน มีภารกิจการดำเนินงานที่ชัดเจน มีระยะเวลาดำเนินงานที่แน่นอน สามารถยุบเมื่อภารกิจเสร็จสิ้นหรือหมดระยะเวลาที่กำหนด ทำหน้าที่เป็นกลไกประสานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของ ศตจ. เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินงานการแก้ปัญหาความยากจนระหว่างส่วนราชการและองค์กรภาคประชาชนต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแก้ปัญหาและการพัฒนาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอให้โปรดแจ้งให้ทราบในโอกาสแรกด้วย
จักษุคุณหญิง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานันท์ ปันยารชุน)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐-๒๖๑๒-๙๖๑๗

โทรสาร ๐-๒๖๑๒-๙๑๔๕

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

๑. ความเป็นมา

สืบเนื่องจาก สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดพันธกิจหลักเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗) ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๕ ซึ่งให้การรับรองไว้ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในด้านต่างๆ ได้แก่ (๑) การติดตามและเสนอแนะตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๕ (๒) การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ (๓) การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงาน และทุนอย่างยั่งยืน (๔) การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ (๕) การติดตามและเสนอแนะทิศทางการพัฒนาประเทศระยะยาว

๒. การดำเนินงานของสภาที่ปรึกษา

สภาที่ปรึกษา โดยคณะทำงานสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ของสภาที่ปรึกษา ได้จัดทำความเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน โดย (๑) รวบรวมเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (๒) ประเมินผลและสังเคราะห์ต่อยอดจากการศึกษาวิจัย (๓) จัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus group) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเครือข่ายภาคีทุกภาคส่วน ประมวลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะสังเคราะห์ผลประกอบการจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน

๓. กรอบแนวคิดการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

- ๓.๑ การเข้าถึงฐานทรัพยากรของคนจน
- ๓.๒ การปรับระบบสวัสดิการทางสังคม
- ๓.๓ การพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง
- ๓.๔ การกำหนดกลุ่มคนจนเป้าหมาย

๔. การประเมินสถานการณ์และแนวโน้มปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ เป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน ภายใต้แนวคิด Trickle-down Effect ควบคู่กับแนวคิด Pro-Poor Growth ได้สร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ จากการทำนุบำรุงทางเศรษฐกิจ ส่งผลโดยรวมต่อการลดภาวะความยากจนของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้สร้างโอกาส และความเข้มแข็งให้แก่คนยากจน ภายใต้การดำเนินมาตรการด้านการลงทุน (Investment measures) มีส่วนสำคัญในการเพิ่มศักยภาพและโอกาสในการประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง และหลากหลาย รวมทั้งการสร้างโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ทั้งในแง่การใช้และการดูแลรักษา ยกระดับคุณภาพชีวิต และความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินมาตรการที่ไม่ใช่การลงทุน (Non Investment measures) ยังมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ๒ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านการปฏิรูปกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนที่ยังไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งในด้านกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้ตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งยังไม่มีการออกกฎหมายรองรับ

(๒) ด้านกลไกและการบริหารจัดการ ในภาพรวมของการแก้ปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้ที่ผ่านมา ไม่มีกลไกระดับชาติที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรง ภารกิจการแก้ปัญหาความยากจนถูกแยกไปอยู่ตามกระทรวง ทบวงกรมต่างๆ เป็นการแก้ปัญหาแบบแยกส่วน ขาดประสิทธิภาพ ซ้ำซ้อน และสิ้นเปลืองงบประมาณ กล่าวคือ ปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐมากกว่า ๓๐ หน่วย ที่ต่างมีจุดมุ่งหมายและจุดเน้นแตกต่างกันตามบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน ดำเนินงานในลักษณะ ต่างคนต่างทำ มีความซ้ำซ้อนกัน และไม่ประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นการแก้ปัญหาแบบแยกส่วน และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือเฉพาะเรื่อง รวมทั้งบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนของตนเองยังมีไม่เท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างมีขอบเขตกว้างขวาง ทั้งด้านความขาดแคลน ขัดสนรายได้ และสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงฐานทรัพยากร และข้อมูลข่าวสาร การศึกษา และการบริการสาธารณะ ฯลฯ

แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน และการกระจายรายได้ในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานทั้งด้านการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและกายภาพ ควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงเชิงระบบความสัมพันธ์ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินนโยบายสาธารณะ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาของคนจนอย่างแท้จริงและทั่วถึงนั้น ควรให้ความสำคัญต่อการวางบทบาทหน้าที่และการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคน 3 กลุ่ม ให้เหมาะสมและชัดเจน กล่าวคือ คนจน (people) ผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) และผู้ให้บริการ (Provider) เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการ การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้ กระตุ้นกระบวนการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

๕.๑ การสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก และการจัดระบบบริการสังคมให้แก่คนยากจน

๕.๑.๑ เสริมสร้างศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของคนยากจน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนยากจนในการวิเคราะห์ คิดเป็น ทำเป็นและพึ่งพาตนเองได้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ดังนี้

๑) ส่งเสริมบทบาทของคนยากจน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชน โดยใช้แผนชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรมต่างๆ และการเปิดเวทีประชาคมท้องถิ่น

๒) สนับสนุนองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีการจัดการเงินทุนและการตลาด โดยจัดตั้งศูนย์ข้อมูล เพื่อแหล่งการเรียนรู้เพิ่มพูนทักษะโอกาสในการประกอบอาชีพ

๓) กระตุ้นและส่งเสริมให้มีการถ่ายทอด องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากปราชญ์ชาวบ้าน และส่งเสริมให้มีการยกย่องเป็นแบบอย่าง

๕.๑.๒ สร้างระบบคุ้มครองทางสังคมและเพิ่มภูมิคุ้มกันความเสี่ยง มุ่งเน้นให้มีการดำเนินมาตรการ แผนงาน โครงการบริการทางสังคมในระดับพื้นที่แก่คนยากจนอย่างทั่วถึง ควบคู่ไปกับการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้สอดคล้องกับปัญหาของคนยากจน ดังนี้

๑) ส่งเสริมการดำเนินงานโครงการประสุขภาพถ้วนหน้าให้คนยากจนอย่างเพียงพอและทั่วถึง

๒) จัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับกลุ่มยากจนเป้าหมาย

๓) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการโดยชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและช่วยเหลือกันเองในกลุ่มสมาชิก

๔) ประสานการพัฒนาเครือข่ายภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมแก่คนยากจนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๕) สร้างหลักประกันสังคมให้แก่กลุ่มคนยากจนประเภทต่างๆ อาทิ ครอบครัวยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ คนยากจนผู้ด้อยโอกาส คนพิการทุพพลภาพ และคนชรา เป็นต้น

๕.๑.๓ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น โดยดำเนินการควบคู่กับส่งเสริมเศรษฐกิจมหภาค เพื่อสร้างงานและรายได้ให้แก่คนยากจน และดำเนินการบรรเทาความยากจนจากปัญหาเฉพาะหน้า ดังนี้

๑) เร่งให้มีการดำเนินงานสนองกระแสพระราชดำริส “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สร้างความเข้มแข็งในกระบวนการผลิตต่อเชื่อมกับระบบตลาด ยกกระดับความสามารถเป็นผู้ประกอบการได้

๒) พัฒนาของสังคมเกษตรกรยากจน ไปสู่สังคมการเรียนรู้มีความพร้อมและศักยภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงและพึ่งตนเองได้

๓) เพิ่มศักยภาพและขยายโอกาสการเรียนรู้ให้แก่คนยากจน พัฒนาทักษะ ความสามารถในการวิเคราะห์และเลือกตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

๔) ส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรและคนยากจนในการเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการสมัยใหม่ในภาคการเกษตร รวมทั้งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ร่วมกัน

๕) ส่งเสริมระบบและขบวนการสหกรณ์ ให้เป็นแหล่งการสร้างสรรค์ด้านอาชีพและสร้างรายได้ของคนยากจนในท้องถิ่น

๖) เร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาผลกระทบของนโยบายการค้าเสรี ที่มีต่อภาคเกษตรกรรมและเกษตรกรยากจนส่วนใหญ่

๗) ทบทวนการกำหนดหลักเกณฑ์ และมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินคนยากจนที่ได้รับการโอนหรือปลดปล่อยหนี้ให้มีความเหมาะสม และอย่างสมเหตุสมผล (อาทิ หนี้สินที่เกิดจากผลกระทบภัยธรรมชาติ เป็นต้น)

๘) ส่งเสริมการระดมเงินออม และจัดหาแหล่งทุนปลอดดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำ โดยรัฐสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน เพื่อให้การกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ให้โอกาสคนยากจนในชุมชนได้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ

๕.๑.๔ การพัฒนาระบบคุ้มครองทางารเมือง โดยมุ่งเน้นรณรงค์สร้างความเข้าใจและความมุ่งมั่นร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน โดยจัดบทบาทความสัมพันธ์ของภาคีการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งและความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนยากจน ดังนี้

๑) สนับสนุนการจัดตั้ง องค์กรภาคชุมชนและประชาคม มีกฎระเบียบข้อบังคับรองรับ โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ทำหน้าที่เป็นกลไกภาคชุมชนและประชาคม สนับสนุนการดำเนินงานของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สร้างความมุ่งมั่นและส่งเสริมการรวมพลังองค์กรชุมชนและองค์กรท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนร่วมกัน

๒) ประสานเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรและสถาบันภาคธุรกิจ เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี และภูมิปัญญา การจัดการ เงินทุน และการตลาดในการส่งเสริมเศรษฐกิจมหภาคเพื่อชุมชน

๓) ภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น ดำเนินมาตรการ แผนงาน/โครงการด้านต่างๆ ในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๕.๒ การปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาคความยากจน

เพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนเชิงโครงสร้าง ในปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อความยากจนและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

๕.๒.๑ เร่งรัดผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน พ.ศ... ร่างพระราชบัญญัติรับฟังความคิดเห็นของชุมชน พ.ศ... ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ... ร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ... และกฎหมายว่าด้วยอัตราภาษีก้าวหน้าเกี่ยวกับมรดกและที่ดิน พ.ศ...

๕.๒.๒ เร่งรัดดำเนินการปฏิรูปตัวบทกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ได้แก่

๑) กรณีป่าชุมชน ได้แก่ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ มาตรา ๖,๗,๑๗ พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ มาตรา ๖,๗ และบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๔๖,๔๖,๗๔

๒) กรณีวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ พ.ร.บ.วิสาหกิจกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๕ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรเคลื่อนที่ พ.ศ.๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ และบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๓๔

๓) กรณีเบี้ยกุดชุม ได้แก่ พ.ร.บ.เงินตรา พ.ศ.๒๕๐๑ มาตรา ๙ พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕ มาตรา ๙ และบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๔๕,๔๗

๔) กรณีเหล้าพื้นบ้าน ได้แก่ พ.ร.บ.สุรา พ.ศ.๒๕๓๓ มาตรา ๕,๑๔,๑๗,๒๔,๒๕ และบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๔๖,๕๐

๕.๓ การจัดตั้งองค์กรประสานงานเชิงยุทธศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินนโยบายสาธารณะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคความยากจนและการกระจายรายได้ อย่างแท้จริงและทั่วถึง จำเป็นต้องกำหนดบทบาท ภารกิจ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างคนจน (people) ผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) และผู้ให้บริการ (Provider) ให้เหมาะสมและมีความชัดเจน ทั้งโครงสร้างรูปแบบ บทบาทขององค์กร และกลไกการบริหารจัดการที่มีลักษณะการดำเนินงานเฉพาะกิจขนาดเล็ก มีความคล่องตัวในการทำงาน มีภารกิจการดำเนินงานที่ชัดเจน มีระยะเวลาดำเนินงานที่แน่นอน สามารถยุบเมื่อภารกิจเสร็จสิ้นหรือหมดระยะเวลาที่กำหนด อยู่ภายใต้การกำกับของศูนย์อำนวยการต่อสู้เอาชนะความยากจน (ศตจ.) ซึ่งเป็นกลไกหลักแก้ไขปัญหาคความยากจน ทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติงานครอบคลุมทั่วประเทศ

ดังนั้น จึงควรพิจารณาจัดตั้งกลไกกลางในรูปขององค์กรประสานงานเชิงยุทธศาสตร์ ภายใต้การกำกับของศูนย์อำนวยการต่อสู้เอาชนะความยากจน (ศตจ.) ทำหน้าที่เป็นกลไกประสานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของ ศตจ. เพื่อให้เกิดบูรณาการในการดำเนินงานระหว่างส่วนราชการและองค์กรภาคประชาชน ต่างๆ ในกิจกรรมและโครงการต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนวคิดและแนวทางการจัดตั้งกลไกกลาง

๑. บทบาทและภารกิจ เป็นกลไกจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร เพื่อการต่อสู้เอาชนะความยากจนของ ศตจ. เป็นกลไกของ ศตจ. ในการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการแก้ปัญหาและการพัฒนา เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และเป็นกลไกรับงบประมาณจาก ศตจ. เพื่อมอบหมายภารกิจแก่องค์กรภาคประชาชนตามยุทธศาสตร์

๒. ลักษณะองค์กร เป็นองค์กรรัฐที่ไม่ใช่ราชการ เป็นองค์กรเฉพาะกิจ ภายใต้ ศตจ. และมีอายุการทำงานในเบื้องต้น ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๔๘ - ๒๕๕๒)

๓. โครงสร้างองค์กร ประกอบด้วย คณะกรรมการฯ แต่งตั้งโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่การกำกับดูแลการดำเนินงาน และสำนักงานคณะกรรมการฯ มีสภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์กรในกำกับ (องค์กรลูก) ขององค์การมหาชนของรัฐที่มีอยู่แล้วองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักนายกรัฐมนตรี / สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขแห่งชาติ (สวรส.) กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้แห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฯลฯ

๔. ระเบียบข้อบังคับ

ใช้ระเบียบข้อบังคับขององค์กรแม่ เป็นแนวทางกำกับดูแลการดำเนินงาน

๕. งบประมาณ

สำนักงานฯ จัดทำแผนดำเนินงานและขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยผ่านองค์กรแม่ และกระทรวงที่กำกับดูแล

.....